

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/16/2016
Identifikačné číslo spisu: 8015200734
Dátum vydania rozhodnutia: 27.09.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8015200734.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu Mgr. Viliama Pohančenika a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci navrhovateľky: V. T., nar. XX.XX.XXXX, S. XXX/XX, S., proti odporcovi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ulica 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 23.06.2015 v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.09.2015 o invalidnom dôchodku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2Sd/56/2015-24 zo dňa 30.10.2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 2Sd/56/2015-24 zo dňa 30.10.2015 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom č. k. 2Sd/56/2015-24 zo dňa 30.10.2015 potvrdil ako vecne správne a zákonné rozhodnutie odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 23.06.2015 v spojení so zmenovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.09.2015 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporcu“), ktorým odporca podľa § 70 a § 71 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietol žiadosť navrhovateľky zo dňa 12.12.2012 o priznanie invalidného dôchodku z dôvodu, že pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 35% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Krajský súd v odôvodnení rozsudku poukázal na to, že po podaní opravného prostriedku proti napadnutému rozhodnutiu odporcu bol zdravotný stav navrhovateľky opätovne posúdený posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne, pobočky Poprad dňa 24.09.2015, ktorý sa stotožnil so závermi uvedenými v posudku posudkového lekára Sociálnej poisťovne, pobočky Poprad zo dňa 28.05.2015. Posudkový lekár Sociálnej poisťovne, ústredie, vysunuté pracovisko v Poprade opätovne posúdil zdravotný stav navrhovateľky za prítomnosti prísediaceho odborného lekára neurológa O.. V. F. dňa 19.10.2015. Uviedol, že navrhovateľka trpí

chorobami: astma - záduch, pričom za rozhodujúce zdravotné postihnutie určil bronchiálnu astmu - stredne ťažkú perzistujúcu, ktorú podľa prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. zaradil pod kapitolu VIII., oddiel B, položka 3, písm. c) a určil 35%-nú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Ako iné zdravotné postihnutia určil arteriálnu hypertenziu, supraventrikulárnu extrasystoliu, osteopéniu, dorzalgiu a obezitu. Za iné zdravotné postihnutia neurčil žiadne navýšenie percentuálnej miery. Posudkový lekár konštatoval, že ide o dlhodobu stabilizovanú, dobre kontrolovanú astmu bez obmedzenia pľúcnych funkcií, a preto navrhovateľka nie je invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Krajský súd ďalej poukázal na to, že vo všetkých troch prípadoch posudkoví lekári pri posúdení zdravotného stavu navrhovateľky určili zhodne najnižšiu možnú mieru poklesu, a to 35%. Zo všetkých troch posúdení vyplýva, že posudkoví lekári určili túto mieru poklesu schopnosti na základe zhodnotenia rozhodujúceho zdravotného postihnutia, ktoré je totožné vo všetkých troch prípadoch a ide o bronchiálnu astmu. Z posúdení posudkových lekárov jednoznačne vyplýva aj to, že táto diagnóza bola uvedená ako rozhodujúce zdravotné postihnutie, pričom posudkoví lekári tak pobočky, ako aj ústredia sa k rozhodujúcemu zdravotnému postihnutiu dostatočne vyjadrili a predmetnú diagnózu dostatočne posúdili. Pokiaľ ide o rozhodujúce zdravotné postihnutie, z posledného posudkového záveru posudkového lekára Sociálnej poisťovne, ústredia vyplýva, že navrhovateľka je liečená pre kašľový variant astmy od roku 2010 a podľa doložených vyšetrení z rokov 2010 a 2014 ide o prieduškovú astmu stredne ťažkú stabilizovanú. Funkčné vyšetrenie aj opakované je v norme, ventilačné hodnoty, ako aj referenčné hodnoty sú v norme. Čo sa týka ostatných zdravotných postihnutí, na ktoré navrhovateľka v priebehu odvolacieho konania poukazovala, posudkoví lekári sa nimi dôsledne zaoberali. Pokiaľ navrhovateľka poukazovala na degeneratívne zmeny v oblasti chrbtice, ktoré boli dokumentované vyšetrením magnetickou rezonanciou chrbtice dňa 05.12.2013 a magnetickou rezonanciou LS chrbtice dňa 22.12.2013, obdobne ako aj RTG vyšetrením, krajský súd poukázal na to, že podľa doložených vyšetrení magnetickou rezonanciou sú dokumentované protrúzie diskov s kontaktom na durálny vak a nervové korene S1 obojstranne bez neurokompresie, obdobne je to aj v úseku L5, pričom neurokompresia znamená útlak nervových koreňov, ktorý u nej dokázaný nebol. Týmto skutočnostiam zodpovedá aj opakované neurologické vyšetrenie, kde sú reflexy krčnej a krížovej časti chrbtice súmerné, sú popisované len tuhšie trapézy, Thomayer v rozmedzí 20 až 30 cm, čo je v norme. V minulosti Lasseque pozitívny pri doťahovaní, aktuálnym vyšetrením v ambulancii FRO zo dňa 22.09.2014 je dokonca Lasseque obojstranne negatívny. Pri vyšetrení FRO dňa 05.10.2015 je Lasseque vľavo mierne pozitívny od 70 stupňov, čo je len mierne postihnutie. Z ortopedického vyšetrenia z októbra a novembra 2014 vyplýva, že došlo k zmierneniu bolesti v krížovej oblasti chrbtice po absolvovaní rádioterapie a takisto k zmierneniu ťažkosti v zmysle bolesti sakroiliakálnych kĺbov po vnútorkĺbnej aplikácii liekov. Na základe uvedených odborných vyšetrení v oblasti pohybového aparátu sú tieto na úrovni ľahkého stupňa, čo neodôvodňuje percentuálne navýšenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. S poukazom na závery posudkových lekárov, ktoré vychádzali z odborných lekárskeho nálezov, aj krajský súd bol toho názoru, že napadnuté rozhodnutie odporcu je pokiaľ ide o odôvodnenie posudkových záverov posudkových lekárov správne. Ako vyplýva z jednotlivých lekárskeho nálezov, hlavne z vyšetrení ORL, neurologického, ortopedického a kardiologického, tieto boli pri posúdení zdravotného stavu navrhovateľky komplexne posúdené posudkovými lekármi tak pobočky, ako aj ústredia. Posudkoví lekári vzali do úvahy všetky nálezy a diagnózy, na ktoré bolo v lekárskeho správach poukázané. Pri poslednom posudzovaní zdravotného stavu navrhovateľky sa posudkový lekár ústredia dôsledne zaoberal všetkými odbornými lekárskeho nálezmi a za účasti odborného lekára neurológa MUDr. F. vyšetřil navrhovateľku s poukazom na dôvody a námietky, ktoré uvádzala v odvolaní proti napadnutému rozhodnutiu odporcu. Podľa názoru krajského súdu sú závery posudkových lekárov logické, vychádzajú z komplexného posúdenia zdravotného stavu navrhovateľky s poukazom na mieru poklesu pracovnej schopnosti na základe predložených odborných vyšetrení a nálezov, ktoré sú súčasťou zdravotnej dokumentácie. U navrhovateľky nedošlo k takému zhoršeniu zdravotného stavu, ktoré by odôvodňovalo navýšenie percentuálnej miery za zdravotné postihnutia.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie navrhujúc, aby odvolací súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie s pokynom objektívneho znaleckého posudku zohľadňujúceho všetky jej ochorenia. Do pozornosti dala aj neúmernú dĺžku

konania a snahu odporcu zbaviť sa vecí namiesto toho, aby sa ňou riadne zaoberal v zmysle troch predošlých zrušujúcich rozsudkov Krajského súdu v Prešove č. k. 6Sd/10/2013-15 zo dňa 12.06.2013, č. k. 3Sd/20/2014 zo dňa 08.04.2014 a č. k. 6Sd/63/2014-21 zo dňa 04.02.2015. Namietala, že do dnešného dňa sa ani jeden súd nevysporiadal s tým, ako ostatné ochorenia ovplyvňujú jej základnú chorobu. Navrhovateľku to obmedzuje tým, že od začiatku jesene do konca jari má zvýšené teploty, kaše, viackrát za toto obdobie má horúčky a musí brať antibiotiká. Má aj problémy s chrbticou, pri kašli už nevie, či ju pichá v chrbtici kvôli chrbtici alebo kvôli kašľu. Stále ju bolia kríže a celá ľavá strana od kĺbu až dolu nohou cez koleno. Pri jednom ochorení ešte človek môže chodiť do práce, pri viacerých je to problém. Má aj arytmiu a keď sa jej prudko rozbúcha srdce alebo jej vynechá, poriadne ju to vydesí. Ďalej navrhovateľka poukázala na to, že v roku 2013 maródovala od 08.04.2013 do 19.05.2013, a potom zas musela maródovať od 08.11.2013 do 24.03.2014. Znovu začala maródovať od 01.12.2014 až do 09.03.2015. Neustále opakujúce sa maródky jej robia v práci veľký problém, ale s neprestávajúcimi bolesťami a kašľom, prípadne teplotou nedokáže pracovať. Taktiež namietala, že odporca riadne neodôvodnil svoje rozhodnutie, posúdenie vplyvu ostatných chorôb bolo len formálne odmietnuté. Názor odborného znalca by mal spočívať v tom, že presne povie, prečo uvedené ochorenia nesúvisia. Ďalej namietala, že stále rozhodovala tá istá komisia, ktorá na začiatku určila 35%-né postihnutie, a potom v ďalších konaniach prispôbovala argumentáciu vopred prednastavenému záveru, čím nebola zachovaná objektivita posudzovania jej prípadu. Z uvedeného dôvodu navrhla vykonať posudzovanie inou objektívnou komisiou. Z rozpätia 35% až 50% sa posudkoví lekári ustálili na najnižšej hodnote a vzhľadom na ostatné ochorenia nezohľadnili ani minimálne navýšenie. Všetky ochorenia navrhovateľky - astma, bolesti chrbtice - dokumentované aj magnetickou rezonanciou, v ktorej sa konštatuje centrálné obojstranná paramediálna protrúzia medzistavcovej platničky s kontaktom na nervový koreň, osteopénia a arytmia, jej spôsobujú problémy v práci, pretože má sedavé zamestnanie a za pracovným stolom musí sedieť osem hodín denne.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľky písomne nevyjadril.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku krajského súdu a konštatuje správnosť jeho odôvodnenia. Na zdôraznenie jeho správnosti (§ 219 ods. 2 O.s.p.) uvádza:

Podmienkou vzniku nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. je invalidita poistenca. Za invalidného poistenca sa v zmysle § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. považuje poistenec, ktorý má pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok. Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4, určuje sa v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú. Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10%, ak závažnosť ostatných

zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav (§ 71 ods. 2, 3, 5 až 8 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Z uvedeného vyplýva, že pre uznanie invalidity sa vyžaduje nielen dlhodobosť nepriaznivého zdravotného stavu, ale súčasne musí ísť o taký nepriaznivý zdravotný stav, ktorý dlhodobu, nielen prechodne podľa poznatkov lekárskej vedy, spôsobuje trvalý pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v miere nad 40%.

Odvolací súd z administratívneho a súdneho spisu zistil, že Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 6Sd/63/2014-21 zo dňa 04.02.2015 zrušil rozhodnutie odporcu č. XXX XXX XXXX zo dňa 01.07.2014 o zamietnutí žiadosti navrhovateľky o invalidný dôchodok a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nedostatočného odôvodnenia a absencie podrobnej úvahy, z ktorej by bolo zrejmé, prečo nemali ostatné zdravotné postihnutia navrhovateľky vplyv na jej pracovnú schopnosť. Odporca v ďalšom konaní postupoval v intenciách rozsudku krajského súdu a odstránil vytýkané nedostatky. Podrobne sa vysporiadal so zdravotnými poškodeniami navrhovateľky, ktoré nie sú rozhodujúcim zdravotným postihnutím a dostatočne odôvodnil, prečo tieto postihnutia nemajú vplyv na zvýšenie jej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Posudkoví lekári pri hodnotení funkčného stavu chrbtice zohľadnili aj charakter pracovného zaradenia navrhovateľky ako mzdovej účtovníčky a v súlade s § 71 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z. sa vysporiadali aj s obmedzeniami navrhovateľky pri vykonávaní tejto práce. Posudkový lekár Sociálnej poisťovne, ústredie v posudku zo dňa 19.10.2015 konštatoval, že „ostatné zdravotné postihnutia neovplyvňujú pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a nemožno ich ani hodnotiť ako dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav vzhľadom k tomu, že po adekvátnej liečbe a rehabilitácii sa zdravotný stav v oblasti pohybového aparátu upraví.“

Zdravotný stav navrhovateľky bol dňa 24.09.2015 opätovne posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Poprad, ktorý zotrval na posudku vypracovanom posudkovým lekárom dňa 28.05.2015. V odvolacom konaní bol zdravotný stav navrhovateľky posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie dňa 19.10.2015 za prítomnosti prísediaceho odborného lekára neurológa MUDr. V. F.. Posudkoví lekári zhodne dospeli k záveru, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím navrhovateľky je bronchiálna astma podľa kapitoly VIII - Choroby dýchacej sústavy, oddiel B - choroby dolných ciest, položka 3, písmeno c) - stredne ťažká perzistujúca astma. Tomuto rozhodujúcemu zdravotnému postihnutiu stanovili mieru poklesu 35%.

Zároveň je potrebné poukázať na závery posudkového lekára uvedené v lekárskom posudku zo dňa 19.10.2015, ktorý v súvislosti s inými zdravotnými postihnutiami navrhovateľky konštatoval, že „Iné zdravotné postihnutia - ľahká forma hypertenzie, osteopénia a bolesti chrbtice s miernym obmedzením pohyblivosti, bez dráždenia nervov, bez poruchy citlivosti sú ochorenia posudkovo nevýznamné, liečbou dobre kompenzované a neovplyvňujú pokles schopnosti vykonávať administratívnu prácu, preto ani neodôvodňujú percentuálne navýšenie rozhodujúceho zdravotného postihnutia.“

Navrhovateľka v žiadnom podaní neuviedla také konkrétne dôvody, ktoré by spochybňovali závery posudkov a nepreukázala, že trpí takým ochorením, ktoré by znižovalo jej schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť vo väčšej miere, ako bolo stanovené posudkovými lekármi sociálneho poistenia. Aj odvolací súd považoval posudky posudkových lekárov za úplné, presvedčivé a zodpovedajúce kritériám upraveným v zákone č. 461/2003 Z. z., keďže posudkoví lekári sa vysporiadali so všetkými namietanými zdravotnými ťažkosťami navrhovateľky. Pre posúdenie invalidity je rozhodujúci zdravotný stav v čase jeho posudzovania posudkovým lekárom. Nie je podstatné, aký je subjektívny pocit navrhovateľky ani či narušenie zdravotného stavu môže v budúcnosti viesť k ďalšiemu zhoršovaniu. Na tom základe dospel odvolací súd k záveru, že zdravotný stav navrhovateľky zatiaľ nepodmieňuje viac ako 35%-nú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

V súvislosti s námietkou navrhovateľky o potrebe nariadenia znaleckého dokazovania odvolací súd poukazuje na rozsudok sp. zn. 9So/37/2013 zo dňa 28.04.2014, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že „posúdenie rozsahu zdravotného poškodenia a jeho následkov na schopnosť občana vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti ... námietku, že krajský súd mal nariadiť ďalšie dokazovanie posúdením jeho zdravotného stavu znalcom preto odvolací súd nepovažoval za podložený. Súd v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu môže (i keď nemusí) nariadiť doplnenie dokazovania v prípade predloženia lekárskeho nálezov, uvádzajúcich nové skutočnosti, resp. ak nálezy sú v rozpore so závermi posudkových lekárov. Z odborných lekárskeho nálezov obsahnutých v spisovom materiály, vrátane posudkového spisu odporkyne, však nevyplývajú iné závery ako tie, ku ktorým dospeli posudkoví lekári.“

Ani v posudzovanom prípade navrhovateľka v odvolacom konaní nepreukázala také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali doplnenie dokazovania za účelom posúdenia nových skutočností či odstránenia rozporov.

Tak ako krajský súd, aj odvolací súd mal za preukázané, že zdravotný stav navrhovateľky zatiaľ nepodmieňuje invaliditu podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a že jej nevznikol nárok na invalidný dôchodok. Odvolací súd považuje za potrebné dodať, že navrhovateľka má v prípade zhoršenia zdravotného stavu možnosť kedykoľvek znovu požiadať o priznanie invalidného dôchodku prostredníctvom príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 ods. 1, 2 O.s.p. ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľka nebola v tomto konaní úspešná.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.